

Copyright © Laura Gheorghiu

Copyright © TRITONIC 2015 pentru ediția prezentă.

Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

TRITONIC

Str. Coacăzelor nr. 5, București

e-mail: editura@triton.ro

www.triton.ro

Tritonic București apare la poziția 18 în lista cu Edituri de prestigiu recunoscut
în domeniul științelor sociale (lista A2) (CNATDCU):

http://www.cnatdcu.ro/wp-content/uploads/2011/11/A2_Panel41.xls

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GHEORGHIU, LAURA

Comunitatea dispărută / Laura Gheorghiu

Tritonic, 2015

ISBN: 978-606-749-082-4

Coperta: ALEXANDRA BARDAN

Redactor: BOGDAN HRIB

Tehnoredactor: DAN MUȘA

Comanda nr. 63 / noiembrie 2015

Bun de tipar: noiembrie 2015

Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al
editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Laura Gheorghiu

COMUNITATEA DISPĂRUTĂ

GERMANII DIN ROMÂNIA ÎN PERIOADA 1945-1967

t...
TRITONIC

In memoriam
Helge Dirk Fleischer (1978-2011)

Cuprins

Introducere	7
Capitolul I – Situația comunității germane din România după 23 august 1944	33
Capitolul II – Ridicarea și deportarea etnicilor germani în URSS	75
Capitolul III – Comunitatea germană din România în primii ani după instalarea regimului comunist	107
Capitolul IV – Reforma agrară și măsurile de expropriere a etnicilor germani din România	133
Capitolul V – Rolul Bisericii Evanghelice CA în sprijinul comunității germane din România	171
Capitolul VI – Situația comunității germane în Republica Populară Română	193
Capitolul VII – „Problema germană” după cel de-al doilea război mondial	231
Capitolul VIII – Relațiile româno – est-germane în anii '50	247
Capitolul IX – Comunitatea germană din România în relația bilaterală româno – est-germană în anii '50	261
Capitolul X – Relațiile RPR cu Republica Federală Germană și problema reunirii familiilor în anii '50	299
Capitolul XI – Relațiile româno – est-germane în anii '60	367

Capitolul XII – Problema reunirii familiilor	
în relațiile româno – est-germane în anii '60	403
Capitolul XIII – Relațiile româno – vest-germane în anii '60	423
Capitolul XIV – Etnicii germani din România	
în relațiile româno – vest-germane în anii '60	461
Capitolul XV – Interesul RDG față de evoluția relațiilor	
româno – vest-germane și a politicii guvernului	
de la Bonn în problema reunirii familiilor	527
Concluzii	551
Bibliografie	565

Introducere

Argumentum

În 1930, în România erau înregistrați 745.000 de etnici germani. Un sfert de veac mai târziu comunității germane din Republica Populară Română îi aparțineau 384.700 persoane. În perioada 1960-1989 peste 200.000 de etnici germani părăsesc Republica Socialistă România. În intervalul 1990-1991 se desfășoară ultimul val masiv de emigrare a etnicilor germani în Republica Federală Germania. Astfel, în perioada postbelică, România a pierdut populația sa de origine germană, după ce timp de opt secole coloniștii germani au trăit și au impus un model de civilizație și cultură pe aceste meleaguri. Valori specifice mediului german precum munca temeinică și statornică, ordinea, corectitudinea, hărnicia și disciplina au dispărut treptat din România după plecarea etnicilor germani, lăsând în urmă o societate care s-a dezobișnuit să se organizeze și aducă prosperitate cetățenilor săi.

În întreaga regiune de sud-est a Europei, consecințele celui de-al doilea război mondial au fost devastatoare. Populația de origine germană a fost alungată și supusă unor persecuții și restricții severe. Mărturie a prezenței și contribuției comunității germane la istoria regiunii au rămas astăzi doar orașele și localitățile întemeiate de coloniștii germani.

Capitolul I

Situația comunității germane din România după 23 august 1944

În Europa Centrală și de Est, odată cu retragerea armatelor germane, situația etnicilor germani din România, Polonia, Ungaria, Iugoslavia, Cehoslovacia devine tragică. Peste 18 milioane de germani sunt dislocați și cca. 1,7 milioane pier în timpul deplasării forțate spre teritoriul german. Marea majoritate a refugiaților era formată din femei, copii și bătrâni, deoarece bărbații se aflau fie în prizonierat, fie în rândul trupelor de pe front. Aceștia au fost trimiși în exil nu pentru fapte individuale, ci avându-se la bază vina colectivă de a fi german.¹⁵ Refugiații s-au stabilit inițial în zonele de ocupație din Germania, iar o parte au emigrat în America de sud sau pe alte continente.¹⁶ În baza tratatului de la Potsdam, care prevedea masive schimburi de populație, 12 milioane de etnici germani din sud-estul Europei au fost expulzați, ceea ce a reprezentat

¹⁵ Hans Knoll, *Landmannschaftliche Vereinigungen in Buenos Aires am Beispiel der Donauschwaben: doppelte oder dreifache Heimat?*, în vol. *Biserică, Societate, Identitate. In honorem Nicolae Bocșan*, ed. Sorin Mîtu, Rudolf Gräf, Ana Sima și Ion Cârja, Presa Universitară Clujeană, 2007, p. 814.

¹⁶ *Ibidem*, p. 842.; Legea fundamentală a RFG stabilea că poporul german este format din atât din germanii din fostele teritorii ale Reich-ului, cât și din „toți germanii exilați ca urmare a identității lingvistice sau culturale”, care până atunci fuseseră cetățeni ai statelor central și est-europene.

Res. în fapt un fenomen de „curățire etnică.” Inițial au fost considerați refugiați, dar prin adoptarea legii federale privind expulzării din 1953 se tinde către recunoașterea caracterului victimizator al acestui proces. Guvernul federal a sprijinit realizarea unui amplu proiect de cercetare privind expulzarea germanilor din Europa Centrală și de Est.¹⁷ Theodor Schieder, coordonatorul acestei vaste lucrări considera expulzarea etnicilor germani din regiune după 1945 ca fiind „nu doar o parte a catastrofei germane, ci mai mult, o catastrofă europeană.”¹⁸

Nu există un acord cu privire la numărul total al victimelor „transferurilor de populație”, care au avut loc în baza celor convenite la Potsdam, dar se consideră că în perioada 1945-1947, între 7 și 17 milioane de etnici germani din Polonia, Cehoslovacia și Ungaria au fost siliți să își părăsească casele, proprietățile și bunurile pe care le dețineau. Conform datelor recensământului din 13 septembrie 1950, 11,2 milioane de etnici germani s-au refugiat pe teritorii german, dintre care 8,1 milioane de persoane în RFG (reprezentau 20% din populația țării) și 4,1 milioane în RDG (constituiau 25% din populația RDG).¹⁹ Amploarea fenomenului expulzării etnicilor germani din țările central și est-europene după cel de-al doilea război mondial a fost fără precedent. De exemplu, alungarea din Cehoslovacia a peste 2 milioane de etnici germani a generat probleme economice grave, în special în agricultură. În aceste condiții,

¹⁷ Daniel Levy, Natan Sznajder, *Memories of Universal Victimhood. The Case of Ethnic German Expellees*, in „German Politics and Society”, Issue 75, Vol. 23, No. 2, Summer 2005, p. 10.

¹⁸ Hans Henning Hahn, Eva Hahn, *Mythos „Vertreibung”*, în vol. *Politische Mythen im 19. und 20. Jahrhundert*, ed. Hein-Kircher Heidi, Hahn Hans Henning, Marburg, Verlag Herder Institut, 2006, p. 167-168.

¹⁹ Atsuko Kawakita, *Die Vertriebenenfrage und das Geschichtsbewusstsein der Deutschen. Die Kulturförderungspolitik für die Vertriebenen in der Bundesrepublik der fünfziger Jahre*, p. 12, disponibil la www.desk.c.u-tokyo.ac.jp/download/es_2_Kawakita.pdf.

guvernul de la Praga a fost nevoit să solicite sprijinul țărilor frățești pentru a-i fi livrată forță de muncă.²⁰

În România, după 23 august 1944, situația comunității germane a cunoscut o transformare radicală. Au fost adoptate legi prin care Grupul Etnic German (GEG) era desființat, bunurile sale confiscate²¹ și numeroși etnici germani internați în lagăre.²²

România se afla în stare de război cu Germania, iar etnicii germani erau considerați o amenințare, mai ales că lideri ai Grupului se implicaseră în organizarea unei rețele clandestine pregătită pentru rezistență. Din rapoartele Direcției Poliției de Siguranță rezultă

²⁰ La finele anului 1946, guvernul cehoslovac solicita României încheierea unui acord pentru trimiterea a 15.000 de muncitori, pe durata unui an, pentru a presta munci agricole. „Din spirit de solidaritate și prietenie”, autoritățile române aprobă cererea în ianuarie 1947. Au plecat doar cca. 9000 de persoane, foarte mulți fiind respinși de comisiile medicale. Se adaugă și faptul că recolta din 1947 a fost bună, astfel încât spectrul foametei se diminuase. Vezi Florian Banu, *Emigrări temporare din România – plecarea la muncă în Cehoslovacia (1947)*, în vol. *Omagiu istoricului Florin Constantiniu*, ed. Horia Dumitrescu, Focșani, Editura Pallas, 2003, p. 571-579.

²¹ Începând din noiembrie 1944, bunurile GEG au intrat sub administrarea Comisariatului General pentru preluarea, conservarea, controlul, administrarea și lichidarea unor întreprinderi și bunuri, iar din ianuarie 1945 au fost preluate de o instituție special creată în acest scop-Comisariatului General pentru Administrarea și Lichidarea Bunurilor Grupului Etnic German. Autoritățile au fost interesate în mod deosebit de preluarea arhivei GEG, dar și a bunurilor sale mobile și imobile (autovehicule, mobilier, aparate de radio, foto, de proiectie etc.). Într-o situație aparte se încadrau bunurile Bisericii Evanghelice CA, care fuseseră transferate în proprietatea GEG, ci doar date în folosință. Vezi Peter Moldovan, *Date privind reglementarea regimului proprietății populației germane din România în anii 1944-1948*, în *Partide politice și minorități naționale din România în secolul XX*, ed. Vasile Ciobanu, Flavius Solomon, Sorin Radu, vol. VI, Cluj-Napoca, Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Kriterion, 2011, p. 58-59.

²² La 22 februarie 1945 în lagărul de la Târgu Jiu erau internați 701 etnici germani. Situația celor deținuți era dificilă datorită precarității condițiilor de locuire și a hranei total insuficiente, a lipsei condițiilor sanitare etc. Vezi Andrei Șiperco, *Comitetul Internațional al Crucii Roșii și România (1944-1947)*, București, Editura Oscar Print, 2009, p. 62.

Reșcă au fost descoperite și neutralizate 35 de organizații de rezistență formate din legionari și militari germani care acționau pe teritoriul românesc, inclusiv după încheierea ostilităților, în mai 1945. Au fost arestate 964 de persoane, care ulterior au fost deferite justiției. Persoanele a căror activitate se considera că „dăunează ordinii și siguranței statului democratic” au fost internate în lagărele de la Caracal și Slobozia.²³ În perioada 6 martie – 1 iunie 1945, în cele două lagăre se aflau 1.962 persoane.²⁴ De altfel, conștienți de această amenințare, numeroși etnici germani s-au retras odată cu trupele germane, dar unii s-au reintors mai târziu.²⁵

Inițial, comportamentul trupelor sovietice în relația cu populația de origine germană nu era diferit față de tratamentul aplicat populației majoritare.²⁶ Însă, germanilor li s-a cerut să se înregistreze și în baza acestor liste cca. 100.000 de etnici germani vor fi deportați la muncă în URSS, începând din ianuarie 1945. Pe 23 martie 1945 are loc reforma agrară, care îi deposează pe etnicii germani de proprietățile pe care le dețineau, la scurt timp fiindu-le negate aproape toate drepturile cetățenești.²⁷ Au fost date dispo-

²³ Între 2.000 și 3.000 de persoane de etnie germană au fost internate în lagăre după evenimentele din 23 august 1944. Vezi Michael Kroner, *Die Siebenbürger Sachsen in den Monaten nach dem 23. August 1944*, în „Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde” 23(94.) Jahrgang (2000), Heft 2, p. 183.

²⁴ Alexandru Alin-Spănu, *Organizarea și activitatea Direcției Generale a Poliției (6 martie 1945 – 31 decembrie 1947)*, în vol. *Arhivele Securității*, ed. Silviu B. Moldovan, vol. II, Editura Nemira, 2006, p. 17-18.

²⁵ Etnicii germani care s-au reintors în țară erau internați în lagăre în baza Ordinului 7499/26 mai 1945 emis de Direcția Generală a Poliției. Vezi Alexandru Pintelei, *Die Sachsen der Region Bistritz von der Evakuierung bis zum Friedensvertrag von Paris (September 1944 – Februar 1947)*, în „Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde” 24(95.) Jahrgang (2001), Heft 1, p. 56.

²⁶ Ulrich Burger, *Politische Zielsetzungen sowjetischer Nationalitätenpolitik in Nordsiebenbürgen vom Sommer 1944 bis zur Einsetzung der Regierung Groza*, în „Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde” 22(93.) Jahrgang (1999), Heft 1, p. 52-63.

²⁷ Krista Zach, *Dumitru Șandru agrarhistorische Untersuchung „Die*

ziți pentru arestarea liderilor GEG și a tuturor etnicilor germani care continuau rezistența împreună cu aceștia. Pe 27 august 1944, ordinele către inspectoratele regionale ale jandarmeriei solicitau acestora transmiterea unei evidențe a populației germane, cu vârste începând de la 16 ani. Etnicii germani erau obligați să se prezinte la sediile poliției și jandarmeriei pentru a se înregistra. În același timp, acele persoane din cadrul comunității germane considerate că reprezintă un pericol pentru siguranța statului prin influența pe care o aveau asupra comunității germane erau arestate și închise în lagăre.²⁸ Marea majoritate au fost direcționați spre lagărul de la Târgu Jiu și după supraaglomerarea acestuia au fost trimiși în alte locații din sudul țării (Slobozia, Bărağan, Turnu Măgurele). Începând din septembrie 1944, ca urmare a presiunilor Moscovei, numărul etnicilor germani din România internați în lagăre a crescut semnificativ, ajungând la 2-3.000 de persoane. Deși condițiile de cazare, de asigurare a hranei și de igienă erau precare, exista posibilitatea de a cumpăra alimente din afara lagărului și de a primi pachetele trimise de familie.²⁹

În general, atitudinea autorităților române față de comunitatea germană în primele luni după evenimentele de la 23 august 1944 a fost corectă, iar populația majoritară a continuat ca și până atunci

Bodenreform von 1945 in Rumänien und die deutschen Bauern”, în vol. *Rumänien im Brennpunkt. Sprache und Politik, Identität und Ideologie im Wandel*, ed. Krista Zach, München, Verlag Südostdeutsches Kulturwerk, 1998, p. 199.

²⁸ Erau vizați în special medicii, preoții, profesorii, dar și deținătorii unor fabrici sau mici ateliere din rândul comunității germane. Vezi articolul intitulat „Zielbewußt verproletarisiert mit Spuren des Faschismus”, apărut în publicația vest-germană *Der Spiegel*, Sonnabend, 19. März 1949, p. 15, disponibil la www.spiegel.de/spiegel/print/d-44435923.html.

²⁹ *Dokumentation der Vertreibung der Deutschen aus Ost-Mitteleuropa. Das Schicksal der Deutschen in Rumänien*, ed. Theodor Schieder, vol. III, Berlin, Bundesministerium für Vertriebene, Flüchtlinge und Kriegsgeschädigte, 1957, p. 63E.

să aibă relații bune cu etnicii germani, situația fiind total diferită în comparație cu excesele și actele de răzbunare împotriva comunității germane care au avut loc în Cehoslovacia, Polonia sau Iugoslavia. După ocuparea țării de către trupele sovietice, tratamentul aplicat minorității germane se schimbă în mod radical.³⁰

Evenimentele de la 23 august 1944 au surprins nepregătită conducerea Grupului Etnic German, chiar liderul mișcării aflându-se într-o vizită la Berlin, iar în prealabil nu fuseseră concepute planuri de acțiune în eventualitatea producerii unei răsturnări a frontului.³¹ În absența unor decizii imediate ale conducerii centrale, liderii locali au manifestat o atitudine care a variat de la îndemnuri la calm și reținere față de varianta refugiei comunității germane din România, până la înarmarea a câteva sute de membri ai Grupului la Brașov. În ansamblu, în rândul comunității germane din România exista speranța că armata germană va contraataca și va restabili situația. Totuși, o parte a etnicilor germani din orașele din Transilvania (Brașov, Sibiu, Mediaș, Sighișoara, Sebeș) și din Timișoara, unde se aflau garnizoane germane s-au retras împreună cu acestea spre Ungaria. Armata germană a pus la dispoziția refugiaților camioane și chiar garnituri de tren.³²

În Transilvania de nord, Grupul Etnic German organizase încă din primele luni ale anului 1944 transportul refugiaților de etnie germană provenind din zona Crimeii, din Transnistria (cca. 63.000 etnici germani) și din Ucraina, astfel încât această experiență în organizarea și planificarea convoaielor, a mijloacelor de deplasare și a punctelor sanitare a putut fi utilizată în sprijinul comunității germane din regiunea de nord a Transilvaniei.³³ Inițial, autoritățile

ungare au ridicat obiecții, însă după intervenția Berlinului, au acordat liberă trecere etnicilor germani care doreau să părăsească această zonă. Deplasarea s-a realizat organizat pe etape, în coloane, în intervalul septembrie-octombrie 1944, cu mijloace proprii și cu vehicule sau garnituri de tren puse la dispoziție de către armata germană. Au existat și cazuri de evacuare forțată a familiilor germane de către trupele Wehrmacht-ului sau ale SS.³⁴

Berlinul a încercat să negocieze evacuarea completă din România a comunității germane, un mesaj în acest sens fiind trimis de către generalul SS Arthur Phleps, imputernicit general al Reichului pentru Transilvania, ministrului de externe român, Grigore Niculescu-Buzești. Autoritățile române au temporizat adoptarea unei decizii, iar liderii marcanți ai comunității germane din România s-au opus, astfel că această acțiune nu a putut fi realizată.³⁵

În paralel, erau anunțate noi măsuri de control ale autorităților române asupra comunității germane, după punerea țării în stare de război cu Germania la 24 august 1944. Se cerea predarea armelor, a aparatelor de radio și de fotografiat, a vehiculelor deținute și a bicicletelor.³⁶ De asemenea, etnicilor germani li s-a interzis să își părăsească locuințele și să călătorească cu trenul. În ciuda interdicțiilor, numeroase familii au părăsit orașele din Transilvania îndreptându-se spre Timișoara și apoi spre Iugoslavia.³⁷ În contextul luptelor de pe linia

³⁴ *Ibidem*, p. 67E-68E; Ernst Wagner, *Evakuierung, Flucht, Rückkehr und Aussiedlung. Zum Schicksal der Deutschen Nordsiebenbürgens seit dem Jahre 1944*, în „Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde” 17 (88.) Jahrgang (1994), Heft 1, p. 16-31.

³⁵ Hannelore Baier, *Germanii din România în atenția lui Stalin. Politica față de minoritatea germană în anii 1944-1948*, în „Archiva Moldaviae”, nr. VI (2014), p. 233; *Acțiunea „Recuperarea”...*, ed. Florica Dobre, Florian Banu, Luminița Banu, Laura Stancu, p. XXII.

³⁶ Hans Hartl, *Das Schicksal des Deutschtums in Rumänien*, Würzburg, Holzner Verlag, 1958, p. 93.

³⁷ *Dokumentation der Vertreibung...*, ed. Theodor Schieder, vol. III, p. 62E-63E.

³⁰ *Ibidem*, p. 64E.

³¹ Michael Kroner, *Die Siebenbürger Sachsen...*, p. 183.

³² *Dokumentation der Vertreibung...*, ed. Theodor Schieder, vol. III, p. 61E-62E.

³³ *Ibidem*, p. 66E.

frontului și al atacurilor partizanilor iugoslavi, coloane de refugiați germani au fost capturate și masacrate de aceștia. Refugiații de etnie germană din România capturați de trupele sovietice erau trimiși apoi spre localitățile de unde proveneau.³⁸ Se estimează că aproximativ 100.000 de etnici germani au părăsit România în toamna anului 1944, dar marea majoritate a acestora a decis să rămână în țară.³⁹

Propunerile, planurile, proiectele legislative ale autorităților față de situația minorității germane și în special cele privind exproprierea erau variate și vizau de la depozitarea lor de case și de pământ, la dislocarea și concentrarea lor doar în câteva localități, dar punerea în aplicare a întâmpinat pe teren opoziție, iar necesitatea de a nu perturba în mod drastic resursele agrare și recolta are drept consecință faptul că, în practică, soluțiile să nu fie atât de radicale.

În încercarea de a determina reversibilitatea actului de la 23 august 1944⁴⁰ și de a împiedica ocuparea completă a României de către URSS, din noiembrie 1944 până în februarie 1945, cu sprijin german s-a derulat operațiunea „*Fallschirmsspringer*”. Acțiunea a fost organizată prin cooptarea unor membri ai Grupului Etnic

³⁸ *Ibidem*, p. 73E.

³⁹ *Ibidem*, p. 75E.

⁴⁰ Decizia României de a întoarce armele împotriva Germaniei a avut consecințe extrem de grave în plan strategic, făcând practic inutilizabilă linia de apărare de-a lungul Carpaților, ceea ce a permis trupelor sovietice să avanseze rapid, dar și în planul aprovizionării Reichului cu materii prime, în special petrol. Potrivit unui raport al Înaltului Comandament German, redactat pe 13 octombrie 1944, comparativ cu luna aprilie 1944, nivelul aprovizionării cu combustibili al armatei germane scăzuse dramatic (benzina pentru avioane cu 95%, benzină cu 61%, iar la motorină cu 40%) după pierderea câmpurilor petrolifere din România. Vezi Günter Klein, *Ein „neuer” 23. August 1944 in Rumänien? Die „Fallschirmsspringeraktion” November 1944-Februar 1945*, în vol. *Rumänien im Brennpunkt. Sprache und Politik, Identität und Ideologie im Wandel*, ed. Krista Zach, München, Verlag Südostdeutsches Kulturwerk, 1998, p. 86.

German și ai Gărzii de Fier⁴¹, aflați în Germania. Prin intermediul unor agenți dublii, sovieticii cunoșteau detaliile operațiunii și au supravegheat desfășurarea acesteia, până au reușit capturarea persoanelor implicate și a susținătorilor din interiorul țării ai acestora. La scurt timp, în mod brutal, Moscova a impus instalarea unui guvern de orientare comunistă, care va adopta măsuri drastice împotriva oricăror tentative de opoziție față de sovietizarea țării.⁴²

Berlinul decide să susțină un plan care avea ca scop pregătirea unei acțiuni în urma căreia o parte a armatei române, care desfășura operațiuni în zona Transilvaniei și avansa spre Ungaria, să realizeze joncțiunea cu trupele germane și să înconjoare diviziile sovietice, deși contextul era puțin favorabil pentru o acțiune de succes. O telegramă a MAE german din noiembrie 1944 descrie situația din teren ca fiind extrem de dificilă, în absența unor acțiuni coordonate la nivelul armatei, serviciilor de informații, precum și al SS și a Grupului Etnic German. Inițiativele separate ale acestora erau sortite eșecului, în contextul unei represiuni sovietice puternice, ceea ce a determinat o scădere a disponibilității membrilor rețelelor pentru organizarea unor acțiuni de rezistență.⁴³

În toamna anului 1944, germanii au încercat, fără succese notabile, să ia legătura cu cercurile politice și militare din România nemulțumite de ocupația sovietică a țării. Comandamentul SS a organizat la Viena cursuri de pregătire a unor membri ai Grupului

⁴¹ *Ibidem*, p. 87.; La 10 decembrie 1944 se formează „Guvernul național român”, sub conducerea lui Horia Sima. Sediul guvernului era la Viena și a fost recunoscut doar de Germania, Japonia, Croația și Slovacia. MAE german aprecia că „Horia Sima și un cabinet legionar în calitate de reprezentanți ai României nu reprezintă o soluție pe termen lung.”

⁴² Günter Klein, *Ein „neuer”...*, în vol. *Rumänien im Brennpunkt...*, ed. K. Zach, p. 83-84; *Dokumentation der Vertreibung...*, ed. Theodor Schieder, vol. III, p. 72E.

⁴³ Günter Klein, *Ein „neuer”...*, în vol. *Rumänien im Brennpunkt...*, ed. K. Zach, p. 88.

Etnic German pentru a fi parașutați în România. Timpul de instruire a fost scurt, nu li s-a făcut o instrucție specială și nu au fost familiarizați nici cu tehnicile de a duce un război de partizani sau pentru sabotaj. Au fost dotați cu arme de foc, sume mari de bani, dar nu și cu explozibil. Conform unei scrisori din 9 octombrie 1944, conducerea SS era conștientă de consecințele unei implicări a etnicilor germani din România într-un război de partizani, care ar fi putut avea ca punct final chiar anihilarea fizică a acestora de către trupele sovietice.⁴⁴ Prima grupă de parașutiști, din care făcea parte și Andreas Schmidt a fost parașutată în Ungaria în noiembrie 1944, deși se preconiza ca grupul să aterizeze în Sibiu. Până în februarie 1945, au mai fost parașutate încă 4 grupuri în Transilvania, iar în Banat operațiunile de acest tip au fost anulate deoarece se înregistrașă pierderi mari. Eșecul operațiunii se profilează odată cu contactarea dr. Țăranu, telegrafist care lucrase pentru Abwehr⁴⁵, dar fusese arestat și convins să colaboreze de către sovietici, pentru a asigura transmiterea prin radio a comunicărilor grupului cu Viena.

În noiembrie 1944, Andreas Schmidt și grupul său sunt găzduiți în Sibiu în casa lui Eugen Dahinten, etnic german și ofițer de marină și stabilesc legături cu cercurile militare românești care se pronunțau pentru colaborarea cu Germania.⁴⁶ În rândul unei părți a ofițerilor români exista o nemulțumire profundă față de colaborarea cu armata sovietică. Dezertarea lui Vlad Sturdza, fiul lui Mihai Strudza, ministrul de externe al guvernului național român în exil și ginerele generalului Gheorghe Avramescu, comandantul Armatei 4 române a fost o primă manifestare a acestei stări de

⁴⁴ *Ibidem*, p. 88-89; Hans Hartl, *op.cit.*, p. 117.

⁴⁵ Günter Klein, *Ein „neuer“...*, în vol. *Rumänien im Brennpunkt...*, ed. K. Zach, p. 90. Din sediul Legației germane de la București, sovieticii au capturat în august 1944 o listă completă conținând numele agenților Abwehr din România și a contururilor bancare pe care aceștia le utilizau.

⁴⁶ *Ibidem*, p. 91.

fapt.⁴⁷ Sovieticii l-au arestat pe generalul Avramescu împreună cu familia pe 3 martie 1945. Oficial s-a anunțat că a fost ucis în timpul unui raid aerian german.⁴⁸

Într-un raport întocmit de biroul Altenburg⁴⁹ pe 23 ianuarie 1945 se arată că Andreas Schmidt era așteptat să sosească cu un avion românesc pentru a raporta asupra situației din România, însă avionul se defectează și este nevoit să aterizeze la Oradea, iar în zona Debrecen, avionul este silit să aterizeze și prizonierii sunt preluați de forțele sovietice.⁵⁰

Acest episod a fost intens folosit de către sovietici pentru a arăta că guvernul Rădescu nu poate menține ordinea în spatele frontului. I s-au adus acuze grave, în special lipsa de voință în a sprijini acțiunile de arestare a „legionarilor și fasciștilor” și a fost prezentat în presă chiar episodul aterizării forțate a avionului la 9 februarie la Debrecen.⁵¹ După instalarea guvernului Groza, mareșalul Malinovski l-a informat pe regele Mihai I asupra situației, exprimându-și uimirea față de numărul important de ofițeri români (generalii Coroamă, Borcescu, Dragalina,

⁴⁷ *Ibidem*, p. 90; Hans Hartl, *Das Schicksal des Deutschlands...*, p. 119.

⁴⁸ Günter Klein, *Ein „neuer“...*, în vol. *Rumänien im Brennpunkt...*, ed. K. Zach, p. 93.

⁴⁹ Günther Altenburg (1894-1984) a absolvit Dreptul la Universitatea din Königsberg și în 1920 intră în ministerul de externe german și este trimis la post la Roma, Sofia și Viena. Din 1934 lucrează la Secția Cehoslovacia și Austria a MAE german, iar din 1938 la cabinetul ministrului von Ribbentrop. În aprilie 1941 este numit „reprezentant cu puteri depline” la Atena, iar în toamna anului 1944 activează la Viena și din decembrie 1944 conduce biroul MAE german pentru România și Bulgaria în Altaussee, de pe lângă guvernele român și bulgar în exil. După 1946 a profesat ca avocat și a devenit om de afaceri în Heidelberg. Vezi vol. *Das Amt und die Vergangenheit. Deutsche Diplomaten im Dritten Reich und in der Bundesrepublik*, ed. Eckart Conze, Norbert Frei, Peter Hayes, Moshe Zimmermann, Pantheon Verlag, 2012, p. 355-356.

⁵⁰ Günter Klein, *Ein „neuer“...*, în vol. *Rumänien im Brennpunkt...*, ed. K. Zach, p. 93.

⁵¹ *Ibidem*, p. 93-94; Hannelore Baier, *Germanii din România în atenția lui Stalin...*, în „Archiva Moldaviae”, nr.VI (2014), p. 237.